

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om apotekervæsenet.

(Afgivet af lønningssudvalget den 12. maj 1970).

Udvalget har behandlet lovforslaget samt en skriftlig henvendelse fra Dansk Farmaceutforening, der tillige har haft foretræde for udvalget. Foreningens skriftlige henvendelse samt indenrigsministerens kommentarer til denne er optrykt som bilag 1 til nærværende betænkning. Herudover har udvalget behandlet en skriftlig henvendelse fra Foreningen af Industrifarmaceuter.

Endvidere har udvalget fra indenrigsministeren modtaget en redegørelse for den nye svenske apotekerordning. Redegørelsen er optaget som bilag 2.

Idet bemærkes, at udvalget kan tiltræde indenrigsministerens kommentarer til henvendelsen fra Dansk Farmaceutforening, indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Adam Møller,
næstformand.

Juul-Madsen.

Langkilde.

Knud Østergaard.

Henry Christensen.

Enggaard,
formand.

Jens Frandsen.

Erik Hansen (Ålborg amt).

Bilgrav-Nielsen.

Martin Pedersen.

Ivar Nørgaard.

Jørgen Peder Hansen.

Lysholt Hansen.

Knud Hertling.

Egon Jensen.

Axel Ivan Pedersen.

Morten Lange.

Bilag. I.

DANSK FARMACEUTFORENING

Stormgade 20.

København, den 3. april 1970.

Dansk Farmaceutforening skal indledningsvis oplyse, at foreningen betragter det fremsatte lovforslag som en teknisk ajourføring af de hidtil gældende regler, som er nødvendiggjort af de i 1969 vedtagne ændringer i bestemmelserne vedrørende tjenestemandspension.

En eventuel mere omfattende ændring af ordningen til en forsikringsmæssig ordning, som i det mindste af hensyn til bevægeligheden på det farmaceutiske arbejdsmarked kunne være hensigtsmæssig, må drøftes i det af indenrigsministeriet nedsatte udvalg til revision af apotekerloven. En opretholdelse af den nuværende ordning er af rent tekniske årsager udelukket.

Dansk Farmaceutforening vil derfor over for udvalget fremhæve, at den radikale ændring af tjenestemandspensionssystemet medfører ændringer i apotekervæsenets pensionsordning, som går videre end en rent teknisk ajourføring f. eks. ophævelsen af den ekstraordinære ordning. Videre skal foreningen fremføre, at ulemperne ved det nye system træder særlig tydeligt frem på det farmaceutiske arbejdsmarked, der er af ret beskedent omfang.

Disse forhold har foreningen dog ment at måtte acceptere under de ovenfor anførte forudsætninger. De følgende bemærkninger gælder derfor kun tre efter foreningens opfattelse væsentlige punkter i det fremsatte forslag.

ad § 1, stk. 1.

Den væsentligste fordel ved den hidtidige ekstraordinære ordning var den fri overførsel af pensionsanciennitet til den ordinære ordning. Denne kan ikke opretholdes på grund af de nye regler om indtræden i ord-

ningen, optjening af pensionsanciennitet samt om opsat pension.

Den ekstraordinære ordning har heller ikke fået den betydning, som oprindelig var tilsigtet. Dette skyldes dels, at medicinindustrien ikke har benyttet sig af ordningen, men foretrukket ordninger knyttet til de enkelte virksomheder. Desuden har formuleringen af adgangsbetingelserne medført, at en række farmaceutiske arbejdssteder f. eks. hospitalslaborantskolerne ikke er medtaget under ordningen.

Foreningens undersøgelser har vist, at det er muligt at ophæve den ekstraordinære ordning og kombinere en forsikringsmæssig ordning med de foreslåede regler i det omfang, disse er kendt.

Dette medfører som nævnt, at overførsel af pensionsanciennitet umuliggøres, samt at disse farmaceuters egetbidrag stiger. Foreningen kan imidlertid acceptere dette ud fra det nedenfor anførte om pensionsordningernes ligeværdighed.

ad § 1, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget samt af det til udvalget fremsendte forslag til bekendtgørelse, at den hidtidige maksimale pensionsgivende lønningsindtægt svarende til 24. lønningsklasse erstattes af en pensionsgivende lønningsindtægt svarende til 31. lønramme.

Farmaceuter, der fungerer på et niveau svarende til den hidtidige 25. lønningsklasse og den nuværende 35. lønramme har en forsikringsmæssig tillægspension. Ved at lade bekendtgørelsens pensionsgivende indtægt standse ved 31. lønramme opstår der et pensionsmæssigt hul for denne gruppe af farmaceuter.

Når bestemmelsen i tjenestemandsløvens § 30, stk. 3, om oprykning til 34. lønramme er blevet anvendt, vil forslaget til bekendtgørelse forhindre yderligere et antal farmaceuter i tilsvarende stillinger i at nå den naturlige slutpension.

Foreningen erkender, at der i bemærkningerne til lovforslaget er åbnet mulighed for forhandling om problemerne, men må indtrængende henstille til lønningsudvalget, at det foreslår det førstnævnte spørgsmål løst ved lovens ikrafttræden i overensstemmelse med den af Danmarks Apotekerforening og Dansk Farmaceutforening afgivne mindretalsindstilling i arbejdsgruppen.

ad § 1, stk. 3.

Dansk Farmaceutforenings overenskomster omfatter dels en aftale om lønninger, dels en aftale om pensioner. For så vidt angår pensioner anvendes tre forskellige pensionsordninger, der er anset for ligeværdige i relation til den samme lønskala. Det drejer sig om den ordinære ordning og den ekstraordinære ordning i apotekervæsenets pensionsordning samt om Dansk Farmaceutforenings pensionsordning, der er en forsikringsmæssig pensionsordning.

Ved at opretholde egetbidraget for de ordinære medlemmer forrykkes denne balance mellem de forskellige ordninger. Dansk Farmaceutforening skal derfor henstille til udvalget, at bestemmelsen i § 57, stk. 1, slettes i overensstemmelse med arbejdsgruppens oprindelige forslag. Dansk Farmaceutforening agter ud fra det foran anførte ikke at rejse krav om lønkomensation for det forøgede egetbidrag for de medlemmer, der fremtidig forhindres i ekstraordinært medlemskab.

I bemærkningerne til lovforslaget er videre tillagt indenrigsministeriet en bemyndigelse til at hæve sygehusenes bidrag med et til egetbidraget svarende beløb. Der er herved lagt et urimeligt pres på nogle af foreningens overenskomstparter, uden en saglig begrundelse. Dette har således forhindret underskrivelsen af en række af foreningens overenskomster, selv om kun et forsvindende antal farmaceuter under disse overenskomster berøres af spørgsmålet. Foreningen skal derfor henstille, at bestemmelsen i § 57, stk. 3, slettes.

Med venlig hilsen

P. f. v.

Verner Andersen.

Til folketingets lønningsudvalg.

...

...

INDENRIGSMINISTERIET

København, den 14. april 1970.

Indenrigsministerens kommentarer til skrivelsen fra Dansk Farmaceutforening.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1, og af besvarelsen af spørgsmål 1*), var der i arbejdsgruppen fuld enighed om, at en teknisk ajourføring af de hidtil gældende regler som følge af tjenestemandspensionsloven ikke var mulig for pensionsordningens ekstraordinære medlemmer, og at tilgangen til den ekstraordinære ordning derfor måtte foreslås standset.

De medlemmer, der forbliver i ordningen, samt ordningens pensionister vil blive sikret deres erhvervede rettigheder.

Den vekselvirkning mellem beskæftigelse på apoteker, kontrollerede laboratorier og specialitetsfabrikker, som var tilsigtet med reglerne om ekstraordinært medlemskab, har ikke haft det omfang, som oprindeligt var påregnet. Dansk Farmaceutforening tilslutter sig således også forslaget.

Til Dansk Farmaceutforenings bemærkninger ad lovforslagets § 1, nr. 2, henvises dels til ovenfor ad spørgsmål 1*), dels til, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at indenrigsministeriet er enig med flertallet i arbejdsgruppen i, at en teknisk ajourføring af reglerne om, at pensionen beregnes på grundlag af lønningsindtægten i den hidtidige 19/24. lønningsklasse, fører til anvendelse af lønrammerne 16, 21, 29 og 31, og at en overførsel af lønramme 34 går ud over en teknisk ajourføring.

Indenrigsministeriet må derfor henholde sig til bemærkningerne til lovforslaget og kan ikke tiltræde, at spørgsmålet som af farmaceutforeningen foreslået løses i forbindelse med lovens ikrafttræden.

Man henviser til den i lovforslagets bemærkninger omtalte mulighed for i samråd

med lønnings- og pensionsministeriet at optage forhandling om pensionsmæssig placering af nogle af ordningens medlemmer efter en højere lønningsindtægt end 31. lønramme, dog højst 34. lønramme.

For så vidt angår bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, skal man udtale, at indenrigsministeriet — som ikke er part i nogen overenskomst med farmaceutforeningen — står noget uforstående over for foreningens henvisning til overenskomsternes pensionsbestemmelser.

§ 6 i overenskomst af 26. august 1969 mellem Danmarks Farmaceutforening og lønnings- og pensionsministeriet er sålydende:

„De af nærværende overenskomst omfattede farmaceutiske kandidater optages i apotekervæsenets pensionsordning i henhold til de for denne pensionsordning til enhver tid gældende vedtægter.

Hvor apotekervæsenets pensionsordning i henhold til vedtægterne ikke kan optage de pågældende, betaler vedkommende institution som bidrag til farmaceutens pensionering 10 pct. af den i § 2 A og B fastsatte lønning, og institutionen tilbageholder i farmaceutens løn et beløb på 5 pct. af de samme lønandele.

Pensionsbidragene indbetales af institutionen til en under forsikringsrådets tilsyn stående pensionskasse eller forsikringsmæssig pensionsordning, som giver adgang til overførsel af de indbetalte pensionsbidrag til en offentlig eller en under tilsyn stående pensionsordning.

Dansk Farmaceutforening anviser i hvert enkelt tilfælde, hvortil pensionsbidragene skal indbetales.

*) Ikke optrykt.

Udover det i nærværende paragraf nævnte tilkommer der ikke farmaceuten nogen ret til pension eller understøttelse fra staten (bortset fra folkepension).“

Ordinære medlemmer af apotekervæsenets pensionsordning har hidtil betalt et egetbidrag på 4½ pct. af den fiktive lønningsindtægt i 19/24. lønningsklasse. For de ekstraordinære medlemmer har der været betalt et samlet pensionsbidrag på 13,5 pct. af samme beløb. I mange tilfælde betaler arbejdstager selv 5 pct. heraf. Egetbidraget til Dansk Farmaceutforenings pensionsordning udgør 5 pct. af den overenskomstmæssige løn.

I princippet er indenrigsministeriet enig med arbejdsgruppen i, at egetbidrag for medlemmer bør bortfalde i forbindelse med den tekniske ajourføring.

Ved bortfald af egetbidrag ville imidlertid de overenskomstansatte farmaceuter, som er ordinære medlemmer af apotekervæsenets pensionsordning, rent faktisk opnå en lønfremgang på fra ca. 1.500 kr. til ca. 2.800 kr. årlig.

For at hindre en lønfremgang for en enkelt gruppe overenskomstansatte mente man derfor at måtte foreslå indbetaling af et fikseret egetbidrag efter de før 1. juli 1969 gældende regler.

Indenrigsministeriet kan derfor ikke tiltræde farmaceutforeningens krav om, at stk. 1 i den foreslåede affattelse af § 57 slettes, hvilket måtte forudsætte, at de allerede indgæede overenskomster blev ændret.

Den foreslåede affattelse af § 57, stk. 3, åbner kun mulighed for regulering af det i stk. 2 omhandlede bidrag på grundlag af aktuarmæssige opgørelser, jfr. gældende lovs § 58, stk. 4.

Hjemmelen i lovforslagets § 3 til at forhøje sygehusapotekernes bidrag med egetbidraget i tilfælde af dette bidrags bortfald er — som i bemærkningerne nævnt — udtryk for en videreførelse af den oprindelige forudsætning, at pensionering af sygehusapotekspersonalet ikke skulle belaste apotekervæsenets pensionsordning økonomisk.

H. C. Toft.

/ Ebba Lund.

Folketingets lønningsudvalg.

Bilag 2.

INDENRIGSMINISTERIET

København, den 2. maj 1970.

Redegørelse for den nye svenske apotekerordning.

Det er fundet hensigtsmæssigt at indlede med en kort beskrivelse af det i dag i Sverige gældende system, ligesom der for sammenhængens skyld i besværelsen er medtaget visse oplysninger, som ikke falder direkte ind under det stillede spørgsmål.

1. Nøgældende regler.

Svenske regler om lægemiddeltilvirkning, handel og import samt lægemiddelkontrol findes i en lægemiddelforordning fra 1962 med dertil knyttede kundgørelser og forskrifter.

Ved udgangen af 1969 fandtes 362 selvstændige apoteker, hvortil var knyttet 232 filialapoteker, og 19 sygehusapoteker. Desuden et stort antal „förråd“ og „medicinlåda“ svarende til forskellige former for håndkøbsudsalg.

En selvstændig apoteker får et personligt privilegium til at drive apoteket ved kongelig resolution ligesom i Danmark.

Apoteksindehavernes indkomster reguleres gennem et afgiftssystem. Den senest oplyste gennemsnitsindtægt lå på ca. 75.000 svenske kr. årlig.

Apotekervæsenet beskæftigede i 1969 ca. 11.000 personer, inkl. apoteksindehaverne. Løn og ansættelsesvilkår for de apoteksansatte beror på overenskomst mellem statens avtalsverk og vedkommende personaleorganisation.

Lægemiddelpriserne fastsættes i en kongelig stadfæstet medicinaltaxa. Det svenske apotekarsocietet (apotekerforening) medvirker aktivt herved. I det hele taget har apo-

tekararsocietetet en del opgaver, som i Danmark tilkommer det offentlige. Societetet beskæftiger ca. 200 personer. Apotekarsocietetet havde aktiemajoriteten i „Vitrum“, som først og fremmest driver engroshandel og ved siden heraf en mindre produktion.

Omsætningen på de svenske apoteker beløb sig i 1969 til ca. 1.200 mill. kr.

Bortset fra extemporære tilberedninger finder apoteksproduktionen kun sted på distriktslaboratorier, hvoraf der i 1969 var 9. Disse er knyttet til et selvstændigt apotek, hvis indehaver således er chef for det tilhørende distriktslaboratorium. Distriktslaboratoriernes virksomhed benævnes ACO-virksomheden; varerne lanceres under ACO-benævnelsen. Produktionsværdien var i 1969 45 mill. kr. ACOs markedsandel i apotekernes totale salg udgjorde ca. 10 pct. På laboratorierne beskæftigedes i 1969 godt 500 personer.

2. Utredninger.

En svensk koncentrationsutredning med det formål at klarlægge og analysere næringslivets struktur har afgivet en række delbetænkninger. Den 1. september 1969 offentliggjordes en betænkning om *lægemiddelindustrien*. Betænkningen er fortrinsvis af beskrivende og analyserende karakter og belyser bl. a. rentabiliteten af ACO-virksomheden.

Med hensyn til spørgsmålet om socialisering af lægemiddelindustrien anføres som det væsentligste argument mod yderligere statsligt engagement prioriteringen af sta-

tens opgaver og begrænsninger i de personelle ressourcer. Betænkningen anser det for værdifuldt at sætte mere ind på allerede indgåede engagementer end på total socialisering.

I denne forbindelse oplyses, at staten i 1969 købte 65 pct. af aktierne i Prip-bryggeriernes „Kabi“, der er det tredjestørste lægemiddelforetagende i Sverige.

I 1963 blev apotekare Rune Lönngrén anmodet om en utredning om *lægemiddelforsyningen* og fremlægge de heraf foranledigede forslag. Betænkningen blev offentliggjort den 9. november 1969 og indeholder en udførlig gennemgang af hele lægemiddelforsyningen og forslag til en lang række ændringer.

Allerede inden betænkningen blev offentliggjort, havde staten og apotekarsocieteten den 17. september 1969 indgået en overenskomst om statens overtagelse af apotekervæsenet, således som betænkningen foreslår, jfr. herom nedenfor under 3. Det bemærkes, at det er fremhævet, at socialiseringen af apotekervæsenet ikke er en følge af dårlig standard i det eksisterende svenske apotekervæsen. Motiverne er først og fremmest sociale og socialmedicinske, og der ønskes med forslaget indført en bedre kontakt mellem forskning, produktion og praktisk sygdomsbekæmpelse.

På foranledning af socialstyrelsen fremkom den 14. oktober 1969 en betænkning om *lægemiddelkontrollens* organisation. Der foreslås en ny organisation af det gældende kontrolsystem og en væsentlig effektivisering. Udgiftsforøgelsen foreslås finansieret ved en forhøjelse af afgifterne på farmaceutiske specialiteter.

3. Forslag til en ny organisation af lægemiddelforsyningen.

I et forslag fremsat for den svenske rigsdag den 13. marts 1970 indeholdes en ny organisation af apotekervæsenet, omfattende forslag til en lov om detailhandel med lægemidler, forslag til ændringer i gældende love m. v. og forslag om godkendelse af indgåede aftaler samt bevillingsforslag.

Den ovennævnte aftale af 17. september 1969 mellem staten og apotekarsocieteten om en afløsning af det gældende apotekersystem går ud på, at staten fra den 1. januar 1971 får eneret på at drive detailhandel med

lægemidler og overlader denne eneret til et med henblik herpå oprettet aktieselskab, apoteksbolaget.

I aktieselskabet skal staten have $\frac{2}{3}$ aktiemajoritet, apotekarsocieteten $\frac{1}{3}$. Staten tegner for 30 mill. kr. aktier, societeten for 15 mill. kr. ved hjælp af en oprettet stiftelse.

For erhvervelse af ejendom m. v. i societetens eje, herunder „Vitrum“, betaler staten 31,9 mill. kr.

Bolaget skal ledes af en styrelse med administrerende direktør og en direktion.

Privilegiesystemet afvikles, og de allerede beskæftigede i apotekervæsenet garanteres ansættelse under apoteksbolaget.

Staten erhverver herved også ACO-virksomheden og overtog allerede i 1969 apotekarsocietetens „Vitrum“. Detailhandel og produktion skal adskilles derved, at ACO-virksomheden foreløbig for en 2-årig periode skal drives som et datterselskab under apoteksbolaget. Senere skal det helt udskilles herfra.

Apotekarsocieteten omdannes til en privat forening uden obligatorisk medlemskab til fremme af apotekervæsenets og farmaciens udvikling.

Apoteksbolaget bliver ved at få monopol på detailhandel med lægemidler en særdeles stor lægemiddelkøber. Derved får bolaget mulighed for at drive aktiv indkøbspolitik og får derigennem både direkte og indirekte en betydelig indflydelse på prisdannelsen på lægemiddelområdet.

Kravet om, at prisen på et lægemiddel skal være rimelig, for at lægemidlet kan registreres, bibeholdes. I øvrigt vil prisdannelsen skulle foregå ved direkte forhandlinger mellem apoteksbolaget og producenten. Hvis forhandlingerne er resultatløse, skal socialstyrelsens lægemiddelnævn selv kunne fastsætte producentens højeste tilladte salgspris. Der skal gælde ens udsalgspriser i hele landet.

Den statslige lægemiddelproduktion anslås at beløbe sig til ca. 150 mill. kr. årlig og bliver herved en reel konkurrencefaktor til den private industri.

Der foreslås ikke statsmonopoliseret engroshandel, idet det menes, at engroshandelen spiller en forholdsvis underordnet rolle ved prisdannelsen. Oprettelsen af apoteksbolaget og erhvervelse af „Vitrum“, der som nævnt hovedsagelig driver engroshandel,

skulle imidlertid efter bemærkningerne til forslaget give staten mulighed for at effektivisere distributionsapparatet og vælge den distributionsform, der med hensyn til service og omkostninger er mest fordelagtig.

I øvrigt skal bolaget varetage opgaver med forbedret lægemiddelinformation og statistik. Udvidet og avanceret datateknik skal anvendes.

H. C. Toft.

/ Folmer Nielsen.

Til folketingets lønningsudvalg.